

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen soruların **Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Züleyha GÜLÜM

İstanbul Milletvekili

Türkiye’de 2014’ten beri yürürlükte bulunan İstanbul Sözleşmesi (Kadına Yönelik Şiddet ve Ev içi Şiddetin Önlenmesi ve Bununla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi) yaşamın her alanında toplumsal cinsiyet eşitliğini temel alarak; kadına yönelik erkek şiddetinin önlenmesi, cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli tüm ayrımcılık biçimlerine karşı mücadele edilmesi, şiddete maruz kalan veya kalma ihtimali bulunan kadınları koruyucu, destekleyici ve güçlendirici mekanizmalar kurulması, kadınların zararlarının tazmin edilmesi ve erkek şiddetinin etkin soruşturulması ve cezalandırılması konusunda taraf devletlere yükümlülükler getirmiştir. Sözleşme doğrultusunda mevzuata alınan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun sözleşmenin etkin bir biçimde uygulanmasının temel adımlarından biri olmuştur. Ancak Türkiye’de siyasi iktidar kadınların aile ve toplumdaki geleneksel rollerini vurgulayan ayrımcı kalıp yargıları desteklemiş ve İstanbul Sözleşmesi karşıtlığı üzerinden söylem geliştirmiştir ve sözleşme, etkin bir biçimde uygulanmamıştır. Sözleşme gereğince yetkili makamların bağımsız kadın örgütleri, feministler ve LGBTİ+ örgütleriyle işbirliği halinde olması, kurumsal ve sosyal eğitim çalışmalarına uzmanlıklarının dahil edilmesi, teşvik ve bütçe ayrılması gerekirken bu kurumlar dışlanmış, etkinlikleri kısıtlanmış hatta bazıları kapatılmıştır. Büyük şehirlerde ŞÖNİM ve sığınak sayısı yetersiz kalmış ve bu merkezler kadınlara bağımsız bir yaşam sürmeleri ve ekonomik olarak güçlenmeleri konusunda gerekli desteği sağlayamamıştır.

Öte yandan kadına yönelik erkek şiddetinde kolluk birimleri, mağdur kadınların beyanlarını soruşturma ve koruma talebi için esas almayan, soruşturma konusunda gerekli özeni göstermeyen ve kadınları failleriyle uzlaştırmaya çabalayan böylece kadınların ikincil mağduriyetine sebep olan bir tutum içinde olmuşlardır. Kadına yönelik erkek şiddetini meşru kılmaya yarayan ve erkek failleri cezasız bırakmaya dönük süregelen yargı pratiklerinin de sözleşme kapsamında önlenmesi ve bu bağlamda yasal mekanizmaların iyileştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca Türkiye’de kadına yönelik şiddet vakalarında idari ve adli verilerin toplanması sistematikleşmemiştir. Dolayısıyla kadına yönelik şiddetin ulaştığı seyiri sağlıklı bir biçimde değerlendirmek de oldukça güçleşmiştir.

Sözleşme gereği kurulan ve taraf devletlerin temsilcilerinden oluşan denetim organı GREVİO’un 2018’de paylaştığı rapor da bu doğrultudadır. Rapor Türkiye’nin İstanbul Sözleşmesi’nin gerekleri etkin bir şekilde yerine getirmesi konusunda eleştirici ve yol gösterici olmuştur. Ancak raporun resmi çevirisinin yapılması ve tüm devlet kurumları ve kadın örgütleriyle paylaşılması sözleşmenin bir gereği iken bu konu da ihmal edilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye, kadına yönelik erkek şiddetinin önlenmesi, soruşturulması, yargıya götürülmesi ve cezalandırılması bakımından İstanbul Sözleşmesi’ni neden etkin şekilde uygulamamaktadır?
- 2) Bakanlığınızca İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun kapsamında toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın anlaşılması ve engellenmesi için kurumsal ve sosyal alanda farkındalık geliştirecek eğitim çalışmaları yapılmış mıdır? Bu eğitim çalışmalarına bağımsız kadın örgütleri, feministler ve LGBTİ+ örgütleri dahil edilmiş midir?
- 3) İstanbul Sözleşmesi gereğince kırsalda yaşayan kadınlar, Kürt kadınları, engelli kadınlar, mülteci kadınlar, trans kadınlar ve lezbiyen kadınlar gibi kesişimsel ayrımcılığa maruz kalan kadınları etkileyen her türlü şiddetin önlenmesine ilişkin özgün uygulamalarınız mevcut mudur?
- 4) Kadınların koruma ve destek hizmetlerine erişebilirliğinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi yönünde yaptığınız çalışmalar nelerdir? Büyük şehirlerdeki ŞÖNİM sayısını arttırmayı ve bu merkezleri kadınları güçlendiren alanlara dönüştürmeyi düşünüyor musunuz?
- 5) Görevlerini yerine getirmeyen, şiddeti tolere eden ve mağdurları suçlayan devlet aktörlerine karşı gerekli yaptırımlar uygulanmakta mıdır?

42931

6) İstanbul Sözleşmesi'nin etkin uygulanması için bağımsız kadın örgütleri, feministler ve LGBTİ'+ örgütleri ile ortak çalışmalar yapmayı düşünüyor musunuz?

7) Bakanlığınızca kadına yönelik suç istatistiğinin görünür kılınması ve şiddetle etkin mücadele edilebilmesi için ayrıntılı bir veri tabanı oluşturulmuş mudur?

8) İstanbul Sözleşmesi'nin 5. maddesi gereğince güvenlik güçleri ve diğer devlet yetkililerince uygulanan şiddetin de önlenmesi gerekmektedir. Bu konuda Bakanlığınızca almayı planladığınız tedbirler mevcut mudur?

9) Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik erkek şiddetinin ve ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını amaçlayan İstanbul Sözleşmesi'ne uygun tedbirleri güçlendiren politikalar yapmayı planlıyor musunuz?